

Saksa keele riigieksamit asendavatest rahvusvahelistest eksamitest 2018

Aile Arro

Saksa keele peaspetsialist

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavatest eksamitest

Saksa keele riigieksam on alates 2014. a asendatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamitega – *Goethe-Zertifikat B1*-taseme eksami, *Goethe-Zertifikat B2*-taseme eksami, Saksa II astme keelediplomi eksami (*Deutsches Sprachdiplom Stufe II*) ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga (*Prüfung der Allgemeinen Hochschulreife im Fach Deutsch*). Eksameid *Goethe-Zertifikat B1* ja *Goethe-Zertifikat B2* viib vastava lepingu alusel läbi Goethe Instituudi eksamikeskus Tallinna Kultuuriinstituut koostöös SA Innovega. Õpilased registreeruvad eksamile SA Innove kaudu, eksamil osalemise tasu maksab õpilase eest riik. Saksa II astme keelediplomi eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada need õpilased, kes õpivad koolis, millele Saksamaa Liitvabariigi Välismaise Koolivõrgu keskus on andnud vastava loa. Käesoleva õa seisuga on selline õigus 18 Eesti üldhariduskoolil. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada Tallinna Saksa Gümnaasiumi (TSG) saksakeelse osakonna õpilased.

Ministri määruses nr 54 § 27 lõikes 15 esitatud tingimustel võib õpilane saksa keele riigieksami sooritamise asemel esitada ka omal käel sooritatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksami tunnistuse või tõendi (vähemalt B1 keeleoskustase).

Samuti on õpilasel õigus ja võimalus sooritada mitu võõrkeeleeksamit. Antud juhul võib kool soovi korral arvestada rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksameid ka koolieksamina.

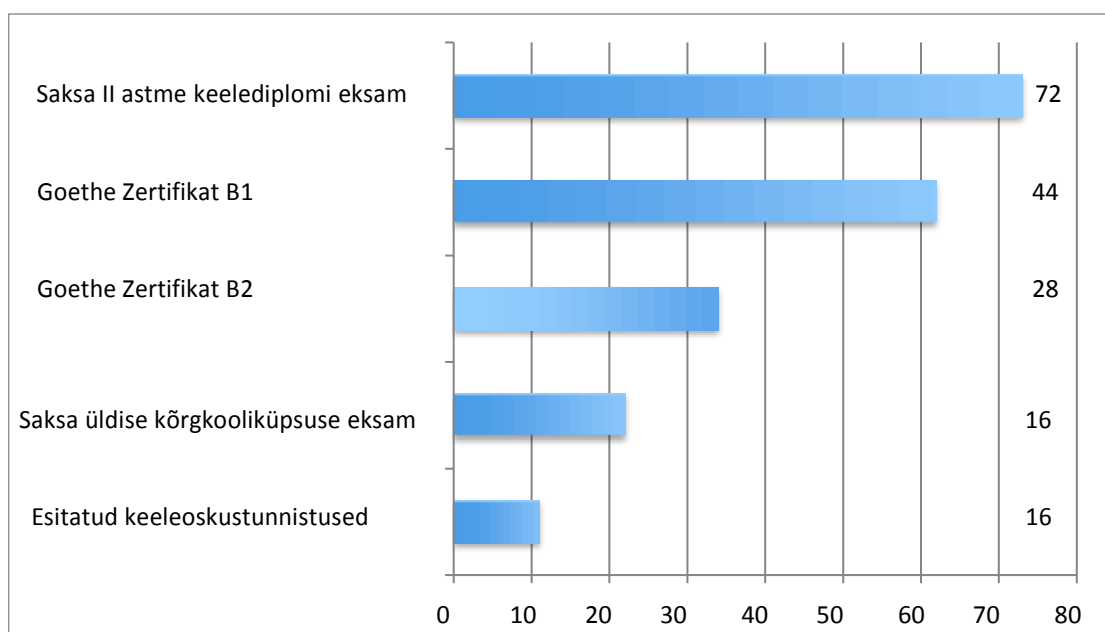
Järgnevas analüüsis esitatakse 2018. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitel osalenute üldandmed ja tulemused, seda ka erinevate eksamite lõikes.

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavate eksamite tulemustest 2017./2018. õa.

2017./2018. õa toimusid saksa keele riigieksamina juba viiendat korda ainult rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamid. Oluline muutus on varasemate aastatega võrreldes ka asjaolu, et alates 2014. a on võõrkeele eksam kohustuslik ning kooli lõpetamiseks piisab 1% õigetest vastustest. Sellest tulenevalt on eksaminandide hulgas paraku ka õpilasi, kelle jaoks võõrkeele eksam ei oleks vabatahtlik valik ning kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid lihtsalt kooli lõpetamine. Samas võib 2018. aasta eksamitulemuste põhjal väita, et õpilased on eelkõige kõrgema taseme eksamite valiku osas teadlikumad, mida illustreerib hästi ka taseme saavutanute suurem osakaal neil eksamitel.

Kokku osales 2018. a erinevatel saksa keele eksamitel 176 õpilast (sh 160 eksamisooritust ning 16 esitatud keeleoskustunnistust) ehk siis kolm õpilast enam kui eelneval aastal. Eksamite lõikes jagunesid eksaminandid järgmiselt:

Goethe Zertifikat B1 taseme eksamil osales 44 õpilast, *Goethe Zertifikat* B2 taseme eksamil 28 õpilast, Saksa II astme keelediplomi eksamil 72 õpilast ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamil 16 õpilast. Keeleoskustunnistusi esitati kokku 16: Goethe B1 9; Goethe B2 5; TestDaF 2 (vt. joonis 1).

Joonis 1. 2018. aasta eksaminandide jaotus eksamite lõikes

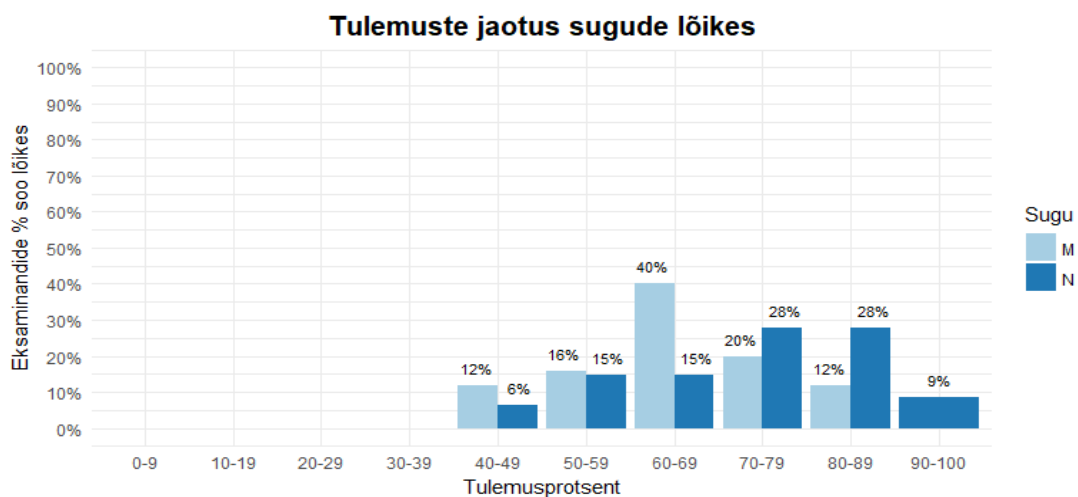
Ülevaade Saksa II astme keelediplomi eksami tulemustest

Saksa II astme keelediplomi eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2000. aastast. Eksami sihtrühm on Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgu keskuse tunnustatud keelediplomikoolide 16-18 aastased õpilased, kes peaksid eksami sooritamise ajaks olema läbinud 800-1200 akadeemilist tundi saksa keele kui võõrkeele õpet. Eestis on käesoleva õa seisuga 12 keelediplomikooli ning keelediplomi eksami sooritavad valdavalt gümnaasiumilõpetajad, harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksami kirjalik osa viiakse läbi tsentraliseeritult kahes keelediplomikoolis – Kadrioru Saksa Gümnaasiumis kui Põhja-Eesti eksamikeskuses ning Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumis kui Lõuna-Eesti eksamikeskuses. Eksami suuline osa võib erandkorras toimuda ka väljaspool neid kahte kooli piisava arvu eksaminandide olemasolul.

Saksa II astme keelediplomi eksam mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – B2/C1 – ning koosneb neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loetakse sooritatuks, kui kõigis osaoskustes on saavutatud vähemalt B2-tase. Eksami kogutulemuseks loetakse C1-tase juhul, kui kõik osaoskused on C1-tasemel, ning B2-tase juhul, kui kõik osaoskused on vähemalt B2-tasemel. Neil juhtudel väljastatakse eksaminandile Saksa II astme keelediplom (*Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz – Zweite Stufe*), mis tõendab, et eksaminandil on olemas Saksamaa kõrgkoolides õppimiseks vajalikud keeleteadmised. Kui nõutud keeleoskustase (vähemalt B2) jääb saavutamata kasvõi ühes osaoskuses, väljastatakse eksaminandile tõend positiivselt sooritatud osaoskuste tulemustega (*Bescheinigung*).

Õppeaastal 2017/2018 osales Saksa II astme keelediplomi eksamil kokku 72 eksaminandi, ehk siis vaid üks eksaminand vähem kui eelmisel aastal. Eksaminandide seas oli 25 noormeest ja 47 tütarlast.

Esindatud olid kaheteistkümne kooli eksaminandid. Kõige rohkem eksaminande (29) oli Kadrioru Saksa Gümnaasiumist, järgnesid Tallinna Saksa Gümnaasium (18) ning Hugo Treffneri Gümnaasium (10) (vt. tabel 1).

Joonis 2. Eksami tulemuste jaotus sugude lõikes.

Eksaminandide arvude üldist langust võib mõneti selgitada asjaoluga, et õpilased on gümnaasiumisse õppinud asunud koolidesse, mis ei kuulu Saksa Välismaise Koolihariduse (ZfA) partnervõrgustikku ehk kus ei ole võimalik sooritada DSD- eksameid. Samuti tehakse palju DSD-eksameid põhikoolis, mistõttu mitmed õpilased gümnaasiumis teiste keelte kasuks otsustada võivad.

Tabel 1. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Hugo Treffneri Gümnaasium	10
Kadrrioru Saksa Gümnaasium	29
Loo Keskkool	1
Miina Härma Gümnaasium	5
Rocca al Mare Kool	2
Tallinna 53. Keskkool	4
Tallinna Saksa Gümnaasium	18
Tallinna Õismäe Gümnaasium	2
Türi Ühisgümnaasium	1
Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium	2
Viljandi Gümnaasium	1
Paide Ühisgümnaasium	1
Kokku	72

Lisaks Saksa II astme keelediplomi eksamil osalenutele osales 2018. aastal lausa 232 eksaminandi Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgukeskuse ja Eesti keelediplomikoolide koostöös läbi viidud Saksa I astme keelediplomi eksamil, mis mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – A2/B1.

Riigigümnaasiumite tekkega puudub paljudel koolidel võimalus Saksa I või II astme keelediplomi eksameid sooritada, kuna ei ole võimalik läbida vajalik arv saksa keele tunde. Saksa keele ning ka teiste väiksemate võõrkeelte propageerimise üks võimalus oleks alustada põhikoolis B-keele õppega juba varem kui praegu õppekavas ettenähtud 6. klassis. Koolidel on võimalus seda teha juba praegu, kuid tihti alustataksegi teise võõrkeelega alles seadusega ettenähtud ajal. Alustades saksa keelega näiteks juba neljandas või viiendas klassis, jõuaksid õpilased põhikooli lõpuks vajaliku B1- ning gümnaasiumi lõpuks vajaliku B2-tasemeni.

Ülevaade *Goethe Zertifikat B1* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B1* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B1. Eksami sihtrühm on suhtlusläve tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B1-tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbima 350-650 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritult enamasti Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Goethe Zertifikat B1 puhul on tegemist mooduleksamiga, mis koosneb neljast eraldiseisvast osaoskusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Iga mooduli eest on võimalik saada kuni 100 punkti, eksami kogutulemust ei esitata. Moodul loetakse sooritatuks, kui on saadud vähemalt 60 punkti (60%) maksimaalselt võimalikest punktidest. Sel juhul väljastatakse eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B1*), millele kantakse tulemus punktidenä ja tunnistuse tagaküljele ka sõnaliselt vormis hinnang (väga hea, hea,

rahuldav, piisav). Kui nõutud keeleoskus jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuse kohta (*Teilnahmebestätigung*). Tunnistused või tõendid väljastatakse Goethe Instituudi poolt iga mooduli kohta eraldi.

2018. a osales *Goethe Zertifikat B1* eksami 44 eksaminandi 25st erinevast koolist. 44st eksaminandist moodustasid suurema osa taaskord neid: 31 neiu ning vastavalt 13 noormeest. Võrreldes eelmise aastaga on eksaminandide arv vähenenud ligi 20 võrra.

Kõige rohkem eksaminande oli Narva Kreenholmi Gümnaasiumist (6), Tartu Jaan Poska Gümnaasiumist (5) ning Narva Kesklinna Gümnaasiumist (3). Ülejäänud koolid olid esindatud ühe või kahe eksaminandiga (vt tabel 2).

Tabel 2. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Audentese Spordigümnaasium	1
Jõgevamaa Gümnaasium	2
Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasium	1
Kohtla-Järve Vene Gümnaasium	1
Lasnamäe Gümnaasium	1
Narva Kesklinna Gümnaasium	3
Narva Kreenholmi Gümnaasium	6
Narva Soldino Gümnaasium	1
Narva Täiskasvanute Kool	1
Pärnu Koidula Gümnaasium	1
Rapla Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	2
Tallinna Pae Gümnaasium	1
Tallinna Reaalkool	2
Tallinna Saksa Gümnaasium	1
Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium	2
Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasium	2
Tallinna Õismäe Gümnaasium	1
Tartu Jaan Poska Gümnaasium	5
Tartu Tamme Gümnaasium	2

Tartu Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tarvastu Gümnaasium	1
Valga Gümnaasium	2
Vanalinna Hariduskollegium	1

44st õpilasest saavutas B1-taseme 29 õpilast, 15 eksaminandi ei saavutanud vajalikku punktisummat B1-taseme saamiseks. Ühe põhjusena võib kindlasti välja tuua õpilaste motivatsiooni puudumise eksamil, mis võib olla tingitud 1% reeglist, vastavalt millele on võimalik kool lõpetada saavutades sellel konkreetsel eksamil vaid 4 punkti. Samuti on võõrkeele eksami valik kohustuslik ning eksami valivad ka õpilased, kes seda enne seaduse muutmist võib-olla teinud ei oleks. (vt tabel 3) Kaks õpilasi katkestas eksami arvates, et ühe punkti reegel kehtib ka siis, kui eksamist on sooritatud vaid teatud osad. Siiski tuleb rahvusvaheliste eksamite puhul tähele panna klauslit, mis ütleb, et eksam loetakse sooritatuks vaid siis, kui õpilane osaleb kõigis neljas osaoskuses. Vastasel juhul hinnatakse eksamit 0-punktiga. Soovitame kõikidel õpetajatel õpilastele eksami tingimused juba enne eksamit selgeks teha vältimaks ebameeldivaid üllatusi tulemuste avalikustamisel.

Maakondade lõikes on võimalik teha järeldusi vaid suuremate osalejaarvudega maakondades. Harjumaal osales eksamil 18 eksaminandi ning nendest saavutas vajaliku 60% vaid kaheksa õpilast. Ida-Virumaal osales 19 eksaminandi, kellest sai keelediplomi vaid kolm õpilast. Tartu maakonnas osales 7 eksaminandi, kellest samuti kolm saavutas vähemalt 60% punktidest. Teistes maakondades osales 1-4 eksaminandi, seega suuri järeldusi teha ei ole võimalik.

Harjumaa ja Ida-Virumaa puhul on kahetsusväärne ka asjaolu, et paljud eksaminandid tulid eksamile teadmata, milline on üldse eksami ülesehitus ning oskamata oma keelelisi võimeid hinnata. Just nende kahe maakonna puhul oli kõige rohkem märgata ka ebamotiveeritud eksaminande, kes ei soovinud isegi osaleda kõikidesksamiosades ning teavitasid eksaminaatoreid asjaolust, et tulid vaid 1% punktidest saama, et kool lõpetada.

Enne 1-punkti reeglit valisid saksa keele eksami üldjuhul õpilased, kes olid keelt kas esimese või teise võõrkeelena koolis õppinud ning kes teadsid, et on vastaval tasemel. Uue süsteemiga seisame silmitsi aga olukorraga, kus osad eksaminandid ei oska kohati suulisel eksamil vastata isegi üldistele küsimustele nagu vanus,

elukoht, kool või nimi isegi kui õppekava järgi peaksid nad olema saksa keelt A- või B-keelena õppinud. Seega võib nii mõnegi eksaminandi puhul tähendatõsisid probleeme keeleõppes.

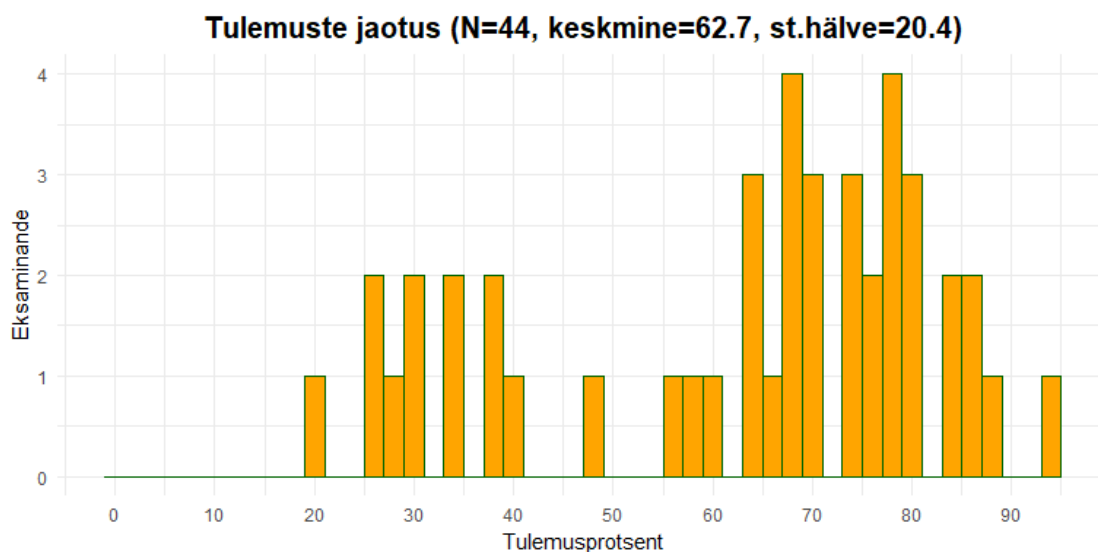
Tabel 3. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	0	0
10-19	0	0	0
20-29	0	5	5
30-39	0	5	5
40-49	2	0	2
50-59	2	1	3
60-69	4	7	11
70-79	2	8	10
80-89	3	4	7
90-100	0	1	1
Kokku	13	31	44

Kõige tugevamad olid eksaminandid lugemisosas, millele järgnes kuulamisosa. Kuigi oli ka tublisid eksaminande, kes saavutasid maksimumi või sellele lähedasi punkte, oli nii kirjutamis- kui ka rääkimisosas eksaminande, kes saavutasid 0 punkti. Kirjutamisosas kirjutati sellistel juhtudel ümber vaid töökäsk, mille eest punkte loomulikult ei jagatud. Üldiselt jäävad kõik keskmised punktid peale lugemise alla vajaliku 60% (vt. Tabel 4).

Tabel 4. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max	St.hälve
Lugemine	44	100	66.0	66	27	97	17.9
Kuulamine	44	100	60.5	61	20	90	19.2
Kirjutamine	44	100	62.2	62	5	97	25.4
Rääkimine	44	100	62.2	62	0	98	28.7
Kogu eksam	44	400	250.9	63	81	379	81.7

Joonis 3. Eksami tulemuste jaotus.

Võrreldes erinevate osaoskuste keskmisi sooritusprotsente nelja aasta lõikes, mil antud eksamit on saksa keele riigieksamina läbi viidud, on viimase kolme aasta tulemused oluliselt ebaühtlasemad kui katseeksami aastal 2013. Kuna 2013. a võisid õpilased juhul, kui nad ei olnud rahul oma rahvusvaheliselt tunnustatud eksami tulemusega, ikkagi veel sooritada riigieksami, siis võib eeldada, et 2013. a Goethe eksamite statistika aluseks oli homogeensem väga hea keeleoskusega kontingent, mida peegeldavad ka ühtlaselt kõrged tulemused erinevate osaoskuste lõikes.

Alates 2014. a on eksaminandide kontingent oluliselt kirjum. Kui 2014. a joonistusid selgelt välja nõrgemad tulemused produktiivsetes osaoskustes, siis 2015. a osutus küll endiselt madalaimaks kirjutamise keskmine tulemus, kuid pea samal tasemel olid ka rääkimise ja lugemise keskmised tulemused. 2018. sooritati mõnevõrra üllatuslikult kõik osaoskused enam-vähem võrdsel tasemel (vt tabel 5).

Tabel 5. Goethe-Zertifikat B1 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2018

Osaoskus	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lugemine	83,8	61	55	66	61	66
Kuulamine	82,9	56,7	58	64	58	61
Kirjutamine	84,9	47,8	52	55	55	62
Rääkimine	85,2	51,4	55	60	52	62
	%	%	%	%	%	%

Ülevaade *Goethe Zertifikat B2* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B2* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B2. Eksami sihtrühm on edasijõudnu tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B2 tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbi 600 kuni 800 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Saksa keele riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased või varemlõpetanud. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritud Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Goethe Zertifikat B2 eksam koosneb neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loetakse sooritatuks, kui kirjalikul eksamil, st lugemises, kuulamises ja kirjutamises, saadakse kokku vähemalt 60% maksimaalselt võimalikest punktidest ehk 45 punkti 75-st, ning suulises osas vähemalt 15 punkti 25-st. Neil juhtudel väljastatakse eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B2*), millele kantakse iga osaoskuse punktid ja punktide kogusumma, samuti sõnaliselt vormis lõpphinnang (*väga hea, hea, rahuldav, piisav*). Kui nõutud keeleoskustase jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuste kohta (*Teilnahmebestätigung*).

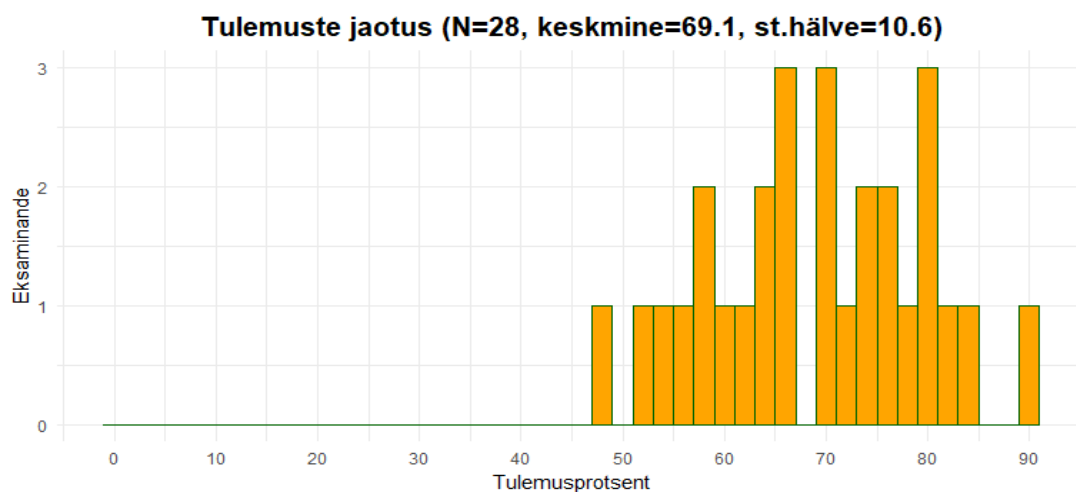
2018. aastal osales *Goethe Zertifikat B2* eksamil 28 eksaminandi 18st erinevast koolist (vt. tabel 6).

Tabel 6. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Hiiumaa Gümnaasium	1
Kadrioru Saksa Gümnaasium	5
Lasnamäe Gümnaasium	1
Narva Kesklinna Gümnaasium	1
Nõo Reaalgümnaasium	1
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	1
Sakala Eragümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	3
Tallinna Euroopa Kool	1
Tallinna Humanitaargümnaasium	1
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium	2

Tallinna Mustjõe Gümnaasium	1
Tallinna Tõnismäe Realkool	2
Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tallinna Õismäe Gümnaasium	1
Tallinna Õismäe Vene Lütseum	1
Tartu Jaan Poska Gümnaasium	3
Tartu Tamme Gümnaasium	1
Kokku	28

Võrreldes eelmise aastaga osales eksamil kuus õpilast vähem. Ka keskmised sooritusprotsendid olid aastal 2018 mõnevõrra madalamad eelmisest õppeaastast. Siiski said õpilased eksamiga ilusti hakkama ning vaid kuus õpilast ei saavutanud vajalikku punktisummat B2-taseme jaoks.

Joonis 4. Eksami tulemuste jaotus.

Tabel 7. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	0	0
10-19	0	0	0
20-29	0	0	0
30-39	0	0	0
40-49	0	1	1
50-59	3	2	5
60-69	2	6	8
70-79	3	5	8
80-89	2	3	5
90-100	0	1	1
Kokku	10	18	28

Tabel 8. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max	St.hälve
Lugemine	28	25	15.9	64	12	20	2.5
Kuulamine	28	25	18.0	72	10	25	4.6
Kirjutamine	28	25	15.9	64	10	24	3.4
Rääkimine	28	25	19.4	77	13	25	3.4
Kogu eksam	28	100	69.1	69	48	90	10.6

Sarnaselt eelmise aastaga eristub teiste osaoskuste tulemustest veidi kõrgem rääkimise tulemus, kuid vahed rääkimise ja teiste osaoskuste tulemuste vahel on pisut väiksemad. Rääkimisosa sedavõrd kõrge tulemuse kohta võib vaid oletusi teha. Tõenäoliselt olid rääkimisülesanded antud kontingendile väga kerged, mis aga hea keeleoskusega inimeste korral ei ole üllatav. Kuivõrd keelt õpetatakse kommunikatiivsest aspektist lähtudes ja suulises suhtluses toimetulek seatakse tihti õigustatult esikohale, võib see peegelduda ka vastava eksamiosa kõrgetes tulemustes.

Tabel 9. Goethe-Zertifikat B2 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2018

Osaoskus	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lugemine	76	55,7	70	66	62	64
Kuulamine	75	62,7	80	72	72	72
Kirjutamine	73,5	42,3	74	67	65	64
Rääkimine	88,6	81,1	92	84	83	77
	%	%	%	%	%	%

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksam

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2002. aastast. Eksami sihtrühm Eestis on Tallinna Saksa Gümnaasiumi saksakeelse osakonna lõpetajad, kes alates 7. klassist osalevad saksakeelses aineõppes. Sisuliselt on antud saksa keele eksami näol tegemist saksa keele kui emakeele eksamiga, mille taset EN keeleoskustasemetega ei mõõdeta ja mille saksa keelt mitte emakeelena kõneleja suudab positiivselt sooritada vaid väga kõrge keeleoskustaseme korral. Ministri määruse nr 54 põhjal loetakse punktid vahemikus 1–4 vastavaks keeleoskustasemega B2 ja punktid vahemikus 5–15 vastavaks keeleoskustasemega C1. Eksami edukas sooritamine tõendab, et eksaminandil on olemas vajalikud keeleteadmised alustamaks õpinguid mistahes erialal Saksamaa kõrgkoolides.

2018. a osales antud eksamil 16 õpilast, kellest 11 oli nais- ning 5 meessoost. Keskmiselt said eksaminandid eksamil 8,13 punkti 15 võimalikust. 16st eksaminandist saavutas kolm õpilast taseme B2 ja 10 õpilast taseme C1.

Tabel 10. Eksaminandide tulemus sugude lõikes.

Sugu	Eksaminande	Keskmine	Keskmine %	Min tulemus	Max tulemus	B1	B2	C1	C2
M	5	6.20	41	3	10	0	2	3	0
N	11	9.00	60	4	14	0	1	10	0
Kokku	16	8.13	54	3	14	0	3	13	0

Kokkuvõte

2018. aastal oli gümnaasiumilõpetajal võimalik saksa keele riigieksam asendada nelja erineva rahvusvaheliselt tunnustatud eksamiga, lisaks võis esitada juba sooritatud eksami kohta keeleoskustunnistuse. Seda võimalust kasutas 2018. a 16 keeleõppijat, mida on võrreldes eelise aastaga taaskord mõnevõrra rohkem.

Saksa II astme keelediplomi puhul on märgata mõningast iga-aastast langust osalejate arvus. Ühe põhjusena võib siinkohal ilmselt välja tuua juba varem mainitud riigigümnaasiumide tekke, mille tõttu ei ole õpilastel võimalik läbida vajalik arv saksa keele tunde eksami sooritamiseks. Lahendusena näeb nii SA Innove kui ka Saksa Välismaise Koolihariduse partnervõrgustik (ZfA) võimalust alustada B-keele õppega juba varakult. Seeläbi oleks õpilastel rohkem aega ning võimalusi osaleda eksamil ning sooritada see ka positiivsele tulemusele.

Mõnevõrra vähenenud on ka Goethe eksaminandide arvud – *Goethe Zertifikat B1* eksamil 12 eksaminandi võrra ning *Goethe Zertifikat B2* eksamil kuue eksaminandi võrra. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tegijate arv on otseses sõltuvuses saksa keelses osakonnas õppijate arvuga ning kuna sel aastal lõpetas osakonna võrdlemisi väike klass, oli ka eksaminande seeläbi vähem.

Erinevate eksamite lõikes olid tulemused väga erinevad. Saksa II astme keelediplomi eksami ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tulemused olid oodatult kõrged, sest neid eksameid pääsevad sooritama vaid teatud tingimustele vastavate koolide (sh saksa keele süvaõppega koolide ja klasside) õpilased. Antud eksaminandide hulgas oli ka suur hulk õpilasi, kes sooritas 2018. a edukalt mitu võõrkeeleeksamit (ennekõike kombinatsioonis saksa keel ja inglise keel).

Goethe Instituudi eksamite taseme valiku ja tulemuste põhjal võib oletada, et nii 2018. a eksaminandid kui ka nendeksamivalikut suunanud inimesed on olnud teadlikumad nii oma/enda õpilaste keeleoskuse tasemest kui ka eksami formaadist ja nõuetest. Eriti kehtib see kõrgema taseme eksami *Goethe Zertifikat B2* taseme eksami valinute kohta, millest annab tunnistust oluliselt suurem tasemele jõudnute osakaal kui ka hüpeksamisoorituste kvaliteedis. Paraku mõjutab antud eksamite,

ennekõike *Goethe Zertifikat* B1 taseme eksami tulemusi jätkuvalt asjaolu, et tingituna võõrkeele riigieksami kohustuslikkusest osaleb sellel eksamil ka väga madala keeleoskusega eksaminande, kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid pelgalt kooli lõpetamine ehk nõutud 1%.

Erinevatel eksamitel osaoskuste tulemusi võrreldes võib väita, et levinud arusaam sellest, et erilist tähelepanu vajab just produktiivsete osaoskuste, eriti kirjutamisoskuse arendamine, ei pea alati paika. Mitme eksami tulemused osutavad vajadusele tegeleda võrdväärset ja eesmärgistatult kõigi nelja osaoskuse arendamisega, mis on keeleõppimise seisukohalt ka kõige loomulikum.

Kokkuvõtlikult võib 2018. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite sessiooni lugeda kordaläinuks. Võimalus valida erinevate rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite vahel ning omandada rahvusvaheliselt kehtiv keeleoskustunnistus on huvi saksa keele eksami vastu tõstnud. Eksaminande lisandub koolidest, kelle õpilastel eelnevalt rahvusvaheliselt tunnustatud keeleeksamil osalemise võimalus puudus. Samuti lasevad nüüdseks juba paariaastane kogemus ainult rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitega riigieksamite süsteemis ning toimunud teavitusseminarid õpetajatele eksamiteks tõhusamalt valmistuda.

